

У ВИПУСКУ:

БІБЛІОТЕКАРІ
ВІННИЧЧИНИ ЙДУТЬ
В НАРОД 1

МИКОЛАЇВСЬКІ
БІБЛІОТЕКИ—СКЛАДОВА
ЕЛЕКТРОННОГО ДІАЛОГУ
ГРОМАДИ І ВЛАДИ 1

ЧЛЕНИ
КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ РАДИ
«БІБЛІОМОСТУ»
ДІЛЯТЬСЯ БАЧЕННЯМ
МАЙБУТНЬОГО БІБЛІОТЕК 2

ТРЕНЕРИ «ГЛОБАЛЬНИХ
БІБЛІОТЕК»
ОБМІНЮЮТЬСЯ
ДОСВІДОМ 3

АДВОКАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ УБА
У 2011 РОЦІ 3

БІБЛІОТЕКАРІ ВІННИЧЧИНИ ЙДУТЬ В НАРОД

Останнім часом бібліотекарі Вінниччини усе впевненіше роблять кроки назустріч новим читачам поза стінами своїх закладів. Три бібліотеки уже набули неоціненний досвід, розмістивши свої стенди у торгових центрах та просто неба, а колеги готові взяти на озброєння їхні напрацювання.

Директор Тульчинської районної бібліотеки Віра Вігуржинська давно розмірковувала над новими способами просування свого закладу. Дізнавшись про можливість отримати грант на ініціативу, вона запланувала розповсюдження рекламних матеріалів та придбання ноутбука для користування Інтернетом. Вагень щодо найзручнішого місця у п. Вігуржинської не виникало: «Я одразу вирушила до нового сучасного торговельно-розважального комплексу «Європейський» домовитися про можливе розташування. Власник відповів, що для бібліотеки завжди у них найкраще місце, тож можна вибирати, де мені подобається!».

Мешканці та гості міста позитивно сприйняли ініціативу. «Приємно, що бібліотекарі не відсиджуються у своїх кабінетах, а йдуть до людей, добре усвідомлюючи, що треба змінювати форми і методи роботи», – ділиться враженнями

Відвідувачів ТРК у Тульчині запрошують скористатися послугами бібліотеки

депутат міської ради Сергій Чепернатий, який сам є активним читачем. Молодші читачі з захватом взялися допомогти: роздавати флаєри та кульки, запрошувати людей скористатися послугами. Із радістю відгукнулися на ініціативу і працівники бібліотеки. «Я навіть не сподівалася, що мої колеги так спокійно сприймуть цей проект і без комплексів працюватимуть серед людей.

Закінчення на с. 4

МИКОЛАЇВСЬКІ БІБЛІОТЕКИ – СКЛАДОВА ЕЛЕКТРОННОГО ДІАЛОГУ ГРОМАДИ І ВЛАДИ

У Центральній бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького міста Миколаєва стартував новий проект, який передбачає застосування напрацювань у галузі електронного врядування та обмін досвідом з бібліотеками по всій країні. У 2011 році бібліотека стала одним з трьох переможців конкурсу програми «Бібліоміст» «Навчально-інноваційні бібліотеки» завдяки значному стажу впровадження послуг електронного врядування та надання публічного доступу до урядової інформації. Протягом року бібліотека ім. Кропивницького вивчатиме провідні практики доступу до послуг електронного врядування у бібліотеках України та за кордоном. Узагальнені результати дослідження буде опубліковано у збірнику. Також будуть проведені 4 семінари у Миколаєві, Дніпропетровську, Рівному та Чернігові, що дозволить місцевим

бібліотекарям та широкому загалу отримати навички користування такими послугами.

Міська влада Миколаєва виділяє значні фінансові ресурси на модернізацію бібліотек і послідовно підтримує місцеві ініціативи у цьому напрямку. Так, 15 грудня прес-конференцію, присвячену початку реалізації проекту «Бібліотеки як складова електронного діалогу громади і влади», відвідали заступник міського голови з гуманітарних питань М. О. Сапожнікова, депутат Миколаївської міської ради, голова Регіонального центру підтримки електронного управління В. Ю. Худяков та голова Миколаївської громадської організації «Фонд розвитку м. Миколаєва» М. Є. Золотухін, а також представники місцевої бібліотечної спільноти, партнерів бібліотеки, ЗМІ та громадських організацій міста.

Як підкреслила на початку свого виступу

Закінчення на с. 4

IREX
WWW.IREX.ORG

ЧЛЕНИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ РАДИ «БІБЛІОМОСТУ» ДІЛЯТЬСЯ БАЧЕННЯМ МАЙБУТЬОГО БІБЛІОТЕК

Пріоритетом діяльності ініціативи «Глобальні бібліотеки» є життєздатність інноваційних проєктів, тому програма «Бібліоміст» вирішила створити Консультаційну раду, запросивши людей, зацікавлених у розвитку та модернізації вітчизняної бібліотечної галузі. До її складу увійшли представники органів влади, бібліотечного сектору, Української бібліотечної асоціації, ЗМІ, міжнародних неурядових організацій та українських благодійних фондів. Перше засідання Консультаційної ради пройшло у рамках Ярмарку бібліотечних інновацій та електронного врядування у квітні 2011 року. 14 грудня 2011 р. відбулося друге засідання. Після обговорення досягнень програми та її цілей на наступний рік присутні члени Консультаційної ради одногосно обрали головою на наступний рік відомого письменника, журналіста та сценариста Андрія Куркова. Ми скористалися нагодою поспілкуватися з кількома членами Консультаційної ради, щоби дізнатися, що спонукало їх увійти до складу цього дорадчого органу. Наші співрозмовники також поділилися міркуваннями з приводу майбутнього публічних бібліотек України.

Вікторія Лісничка, радник Міністра культури України:

Для мене велика честь бути частиною Консультаційної ради, тому що в ній зібрані найкращі фахівці держави.

Я, як представник держави, хотіла б більше бачити таких заходів на державному рівні, тому що в Україні має бути єдина національна мережа бібліотек, як і державне бачення.

Олена Емірова, начальник управління, Міністерство культури і мистецтв АР Крим:

Коли об'єднуються люди, чії погляди відрізняються, це дає можливість запропонувати різні шляхи вирішення проблем та досягнення спільної мети. А отже для них не існує проблем – натомість перед ними стоять завдання. Люди, з якими ми співпрацюємо в рамках Ради, – надійні партнери та надзвичайна команда, кожен член якої готовий підхопити нові ідеї та запропонувати рішення.

Тамара Вилегжанина, генеральний директор Національної парламентської бібліотеки України:

Мій значний досвід може знадобитися у роботі ради, адже я вважаю успіх можливим тоді, коли існує чітке партнерство. А для цього потрібна координація зусиль держави, бібліотек, ЗМІ, недержавних організацій.

Якщо говорити про [адвокаційну] діяльність бібліотек, перш за все потрібно вносити зміни у нормативно-правову базу. Що стосується роботи з читачами, бібліотека повинна стати громадським центром соціокультурної інформаційної діяльності й загалом задовольняти будь-які запити громадян.

Ірина Шевченко, президент УБА:

Спробую максимально використати свої знання і досвід для того, аби програма розвивалася ефективно! У наступному році Координаційна рада могла би розробити і надати пропозиції щодо реалізації окремих напрямів Державної програми «Бібліотека XXI».

Майбутнє бачу як конструктивний процес, що спрямований на модернізацію бібліотек і мереж, зміцнення їхньої ролі у житті громад та активну позицію по формуванню позитивного іміджу книгозбірень.

Наталія Колесніченко-Братунь, завідувач секретаріату Комітету з питань культури і духовності Верховної Ради України:

З професійної точки зору, мені дуже цікаві зустрічі з практиками бібліотечної справи. Крім того, я пов'язана з книгою на все життя, це для мене святе!

Передусім нам необхідно зберегти заклади і їхніх читачів, адже навіть за кордоном українці завжди зберігали свою ідентичність, гуртуючись навколо культурно-просвітницьких центрів – у т. ч. бібліотек. В Україні потрібно припинити закриття сільських бібліотек, дати селу європейське обличчя – створити єдиний інформаційний простір.

Наталія Морозова, директор Вінницької ОУНБ ім. Тімірязєва, президент Асоціації бібліотек Вінниччини:

Мені дуже цікаво спілкуватися з письменниками, поетами, підприємцями, державними службовцями, адже це дає змогу вирішувати складні питання. Координаційна рада лобіює інтереси бібліотек, організовує ділові зустрічі на державному і міжнародному рівні. Робота Ради не дає нам звужити рамки нашої професії, замкнутися тільки у своїх проблемах, а навпаки дає можливість почути зовсім іншу думку, використати нові «адміністративні» можливості.

Марина Деденко, директор Благодійного фонду Бориса Колесникова:

Для мене робота в Консультаційній Раді велика честь, бо організація IREX є прикладом у системному підході щодо покращення процесів у сфері публічних бібліотек України.

Майбутнє бібліотек – це комунікаційні центри, де люди знаходять вільний доступ до Інтернет, важливу інформацію, допомогу, навчання. Бібліотека має стати точкою, в якій вони спілкуються в офф-лайн, знайомляться один з одним та весело проводять вільний час. І також – це обов'язково смачна кава!

Галина Конашко, директор МСМБ «Молода Гвардія», м. Київ:

Мотивом у приєднанні до роботи Ради для мене стала цікавість: я дуже люблю навчатися, ділитися досвідом, спілкуватися.

Вважаю, в майбутньому усі українські заклади мають переформатуватися – а завдяки такому потужному інструменту як «Бібліоміст» їм легше сформувати новий образ бібліотеки, головне – бути активними.

Валентина Пашкова, віце-президент УБА, директор Інформаційно-ресурсного центру Посольства США в Україні:

Ще у 1998 р. Українська бібліотечна асоціація ініціювала встановлення перших робочих станцій з доступом до Інтернету в декількох публічних бібліотеках за підтримки Посольства США в Україні. Бібліотека має бути доступною 24 години на добу 7 днів на тиждень – віртуально, і відкритою для відвідувань у зручній для громадян час. Бібліотека має бути доступною для людей з особливими потребами. Я бачу бібліотекаря, який випереджає громадян у знанні новітніх інформаційних технологій і здатний навчати їх, який забезпечує право людей на отримання інформації. Таку книгозбірню будуть підтримувати і громада, і користувачі.

ТРЕНЕРИ «ГЛОБАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК» ОБМІНЮЮТЬСЯ ДОСВІДОМ

Із 7 по 9 грудня 2011 року у румунському місті Сіная відбулась Національна конференція бібліотечних тренерів. Оскільки захід організувала програма «Бібліонет», яка є частиною «Глобальних бібліотек», запрошення до участі отримали й представники інших країн-партнерів ініціативи. Українські бібліотеки представляли тренери Регіональних тренінгових центрів (РТЦ) Лариса Сидоренко (Миколаївська обл.) та Руслан Муратов (АР Крим). Окрім презентації роботи РТЦ, п. Сидоренко представляла інтерактивні форми навчання, а п. Муратов зосередився на роботі загальнонаціонального веб-порталу для бібліотечних тренерів bibliomist.org.ua, який він створив на волонтерських засадах. Ми запросили обох тренерів поділитися враженнями від участі у конференції.

Тренери Руслан Муратов та Лариса Сидоренко

Наскільки широко були представлені країни, у яких реалізується ініціатива «Глобальні бібліотеки»?

Р. М. Приїхали тренери з усієї Румунії. Крім нас, іноземні представники прибули з Литви, Ботсвани, Болгарії та Польщі. Л. С. В бухарестському офісі програми «Бібліонет» за участі зарубіжних учасників конференції одразу пройшло жваве та невимушене обговорення питань стійкого розвитку бібліотек після закінчення проекту.

У Вас була нагода ближче познайомитися з колегами?

Л. С. Так, звісно. З самого початку нашого спілкування мене вразила дружелюбність та щирість колег. Але все ж на заваді ставав мовний бар'єр, оскільки англійською я володію не досконало. Тому хочу дати пораду всім колегам-тренерам: знаходьте час і вчіть англійську!

Р. М. Чотири дні пройшли майже непомітно завдяки спілкуванню з приємними людьми.

Як проходила основна частина заходу?

Л. С. У конференції взяли участь близько 100 осіб. Програми різних країн ділилися своїм досвідом та досягненнями. Атмосфера була справді дружньою. Після пленарної частини до мене підійшла румунська колега і поцікавилася застосуванням інтерактивних форм та айсбрейкерів (вправ для знайомства і «розігріву»). Круто – передавати свій досвід зарубіжним колегам! Значить, ти чогось вартий.

Чи презентували Ви досвід українських РТЦ?

Л. С. Звичайно! Я хвилювалася, оскільки ніколи до цього не виступала перед такою поважною аудиторією, та ще й англійською мовою! Цікаво, що українська делегація єдина презентувала досвід роботи у повному складі, адже інші країни-учасниці були представлені керівниками проектів. Дивлячись на реакцію зарубіжних колег на наші виступи, переконаєшся, що діяльність програми «Бібліоміст» та Миколаївського і Кримського РТЦ зокрема спрямована правильно.

Які у Вас враження від формату та змістового наповнення конференції?

Р. М. Для мене було корисно не лише побачити, а й взяти участь у Speed-Trainings (швидких тренінгах). Всіх тренерів поділили на групи, кожна з яких по черзі йшла на 6 тренінгів тривалістю по 20 хвилин. Непогано було б у нас

в РТЦ підключити одразу всіх тренерів і організувати такі ж ініціативи. Під час семінарів у нашій бібліотеці ми неодмінно скористаємося цією можливістю.

Л. С. Мені також запам'яталися «швидкі тренінги», «печа куча» (короткі презентації: 20 слайдів тривалістю по 20 секунд), неконференція та «постерна сесія». Обов'язково намагатимуся застосувати усе це в діяльності нашого РТЦ. Наразі я презентувала досвід участі всім завідуючим відділами Миколаївської ОУНБ. Сільські бібліотекарі, які займатимуться в РТЦ, вже отримали завдання підготувати «печа куча», а наступними будуть постери. Також планую презентувати нові формати роботи під час Всеукраїнської науково-практичної конференції для тренерів та координаторів РТЦ «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: нові вимоги» у Славському 22-25 лютого.

Чи встигли Ви відвідати бодай одну румунську бібліотеку?

Л. С. Організатори і тут попиклувалися, щоб ми поєднали приемне з корисним, та запропонували ознайомитися з досвідом роботи сільських закладів. З того, що я побачила, роблю висновок: сільські бібліотеки Румунії – комфортні, сучасні інформаційні заклади, що працюють на користь громаді. Звичайно, що є у бібліотек і певні проблеми. Та, з рештою, де їх немає? Особливо вразило те, що у звичайній сільській бібліотеці встановлено кондиціонер! ■

АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УБА У 2011 РОЦІ

- Лобіювання перед органами центральної і місцевої влади вирішення низки питань, як-от зняття митних та інших обмежень на міжнародний книжковий та інформаційний обмін, збільшення набору студентів на бібліотечну спеціальність у ВНЗ, виконання положень Закону України «Про захист персональних даних»;
- внесення змін до чинного законодавства з питань державних закупівель щодо придбання документів для бібліотечних фондів: у відповідь на ініціативу УБА народні депутати М. Томенко та І. Єресько розробили і внесли на розгляд парламентарів відповідний Проект Закону України, а колективні члени УБА направили до Верховної Ради України численні листи підтримки;
- проведення пілотних громадських обговорень у регіонах України під загальною назвою «Бібліотека – центр громади». Наразі такі заходи відбулися у Миколаївській та Луганській областях і мали на меті привернути увагу громади і влади до діяльності бібліотек, сприяти налагодженню партнерств та спільному вирішенню проблемних питань;
- участь у слуханнях про стратегію розвитку та модернізації сільських бібліотек в Комітеті з питань культури і духовності Верховної Ради України та виробленні резолюцій і рекомендацій;
- надання листів підтримки та консультацій бібліотекам для проведення їхніх адвокаційних заходів, до прикладу, під час кампанії Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки м. Києва щодо будівництва її нового приміщення. Ця кампанія проводилася в межах громадського обговорення «Стратегії розвитку Києва до 2025 року», яка буде затверджена Київською міською радою у 2012 р.

(За матеріалами УБА) ■

Офіс програми «Бібліоміст»
Вул. Саксаганського 36д,
2-й під'їзд, 5-й поверх
Київ 01033, Україна
Телефон: +380 44 586 2780
Факс: +380 44 586 2781
Ел. пошта: bibliomist@irex.ua

Штаб-квартира IREX
2121 K Street NW #700
Washington DC 20037

Телефон: 202 6288188
Факс: 202 628 8189
Ел. пошта: gl@irex.org

IREX
WWW.IREX.ORG

IREX – міжнародна неприбуткова організація, яка пропонує лідерство та інноваційні програми, спрямовані на вдосконалення якості освіти, зміцнення незалежних ЗМІ та сприяння розвитку плюралістичного громадянського суспільства. З часу заснування у 1968 р. IREX працює у більш ніж 50 країнах світу.

БІБЛІОТЕКАРІ ВІННИЧЧИНИ ЙДУТЬ В НАРОД

Початок на с. 1

Виявляється, варто було лише спробувати», – не приховує задоволення п. Вігуржинська.

Бібліотекарі навідувалися до ТРК раз на два тижні у найзавантаженіші дні, пропонуючи покупцям та підприємцям друковані видання та вільний доступ до Інтернету.

У результаті до бібліотеки прийшло на 649 відвідувачів більше, ніж у цей період рік тому, а записалися ще 665 нових читачів. За словами бібліотекарів, ініціатива «відкрила очі багатьох людей на бібліотеки», адже ті змогли дізнатися про усе розмаїття послуг. Саме тому навіть після завершення тримісячного проекту працівники досі періодично виходять в люди.

Тим часом, Вінницька обласна дитяча бібліотека ім. І. Франка не так давно переїхала до просторого приміщення у торговому центрі в самісінькому центрі міста. Протягом літнього періоду бібліотекарі поєднували традиційні відвідини шкіл та дитсадків із щотижневими заходами для малих читачів просто неба, як-от караоке.

Утім використання приміщень ТРК для просування послуг було не єдиною вдалою знахідкою. Влітку 2011 року працівники

Волонтер і відвідувачі намету Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва

Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва встановили намет просто на вулиці, запрошуючи перехожих почитати нові книги та журнали, «залізти» в Інтернет та дізнатися про заходи у бібліотеці. Багато записів, залишених відвідувачами на «паркані відгуків та пропозицій», випромінюють радість: «Це було класно! Дякую, що нагадали

про чарівний світ книги та місце, де можна розслабитись»; «Дуже зручно. На свіжому повітрі – інтелектуальна їжа»; «Бібліотека – the best. I love you».

Особливу популярність новинка мала серед студентів, менеджерів та працівників фінансових установ, які стали масово отримувати читацькі квитки. «Ходжу мимо бібліотеки майже кожен день, а ніяк не зберусь записатися – доки не поставили намет на тротуарі», – зізнався один із 1068 нових читачів. Ці успіхи вже надихнули бібліотекарів Крижополя провести подібну кампанію. Отож, чекатимемо більше хороших новин!

Відео Тульчинської бібліотеки можна переглянути за посиланням:
http://tulchlb.blogspot.com/2011/12/blog-post_19.html

МИКОЛАЇВСЬКІ БІБЛІОТЕКИ – СКЛADOVA ЕЛЕКТРОННОГО ДІАЛОГУ ГРОМАДИ І ВЛАДИ

Початок на с. 1

директор бібліотеки Тетяна Тверда, «Сьогодні бібліотеки багатьох країн світу беруть активну участь у впровадженні адміністративних послуг. Зокрема, в бібліотеках Росії організовані точки доступу до порталу державних і муніципальних послуг, на якому можна оформити онлайн-заявку на отримання закордонного паспорту, відкрити приватний бізнес, скористатися послугами обов'язкового пенсійного страхування, подати звернення, скаргу та ін. В бібліотеках Латвії можна авторизувати електронний підпис, який має повну юридичну силу. Бібліотеки Казахстану надають доступ населенню до урядового порталу "Електронний уряд" тощо».

П. Сапожнікова наголосила, що керівництво міста розглядає бібліотеки як незмінно важливу частину громади: «Разом

ми працюємо на розвиток нашої громади, і бібліотека Кропивницького завжди була активною в плані інформування населення про діяльність органів влади». В. Ю. Худяков зазначив, що вже зараз бібліотеки готові надати змогу населенню вести електронний діалог з владою та навчати цьому.

Під час заходу також відбулася «Скайп»-конференція з директором Національного центру електронного урядування О. Архипською та директором соціально-освітнього проекту IDEA в Україні О. Давиденком. П. Архипська висловила думку про те, що бібліотеки сьогоденного суспільства успішно знаходять свою нішу у громаді і побажала, щоб «у майбутньому бібліотеки стали фактично містком у питаннях впровадження електронної демократії». ■